

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 4. mars 2008 etter delegasjon i brev av 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2008

Gjelder til 31.07.2023

Utgått

Formål

Samfunnsutviklingen har ført til et stort behov for å benytte fotografi i daglig kommunikasjon, nyhetsformidling, reklame og dokumentasjon. Økt bruk av bilder i flere kanaler har styrket bildets betydning i dagens mediesamfunn, og den teknologiske utviklingen har ført til økt tilnærming mellom fotograffaget og andre fagområder.

Opplæringen i fotograffaget skal gi breddeforståelse av fagområdet, og økonomi og produksjonskvalitet inngår som deler av faget. Opplæringen skal bidra til forståelse for bildets betydning som formidler og kommunikasjonsfaktor nasjonalt og internasjonalt i dagens mediesamfunn og dets betydning som historiebærer for ettertiden. Opplæringen skal også legge grunnlag for kreative fotografiske løsninger i tråd med etiske normer og gjeldende regelverk.

Opplæringen skal gi innsikt i oppdragsgiveres behov for forskjellige fotografiske løsninger. Den skal styrke evnen til selvstendig arbeid og inspirere til entreprenørskap. Opplæringen skal bidra til å utvikle gode arbeidsvaner gjennom varierte og praktiske arbeidsoppgaver og legge grunnlag for høyere utdanning og spesialisering innen faget.

Fullført og bestått opplæring fører fram til svennebrev. Yrkestittel er fotograf.

Struktur

Fotograffaget består av fire hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Årstrinn	Hovedområder			
Vg3 / opplæring i bedrift	Bildekommunikasjon og fotografering	Bildebehandling og produksjonslære	Ferdiggjøring og kvalitetssikring	Administrasjon, salg og økonomi

Hovedområder

Hovedområdet omfatter gjennomføring av fotooppdrag fra idé til ferdig bilde. Det handler om valg av arbeidsmetode, utstyr og materiell ut fra oppdragets art, og komposisjon av et bilde etter grunnleggende komposisjonsprinsipper. Hovedområdet omfatter også bruk av fagterminologi og arbeidsprosesser utført etter etiske normer og gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet.

Hovedområdet omfatter digital bildebehandling og bruk av forskjellige filformater samt kalibrering av utstyr. Hovedområdet dreier seg også den historiske utviklingen i fotograffaget.

Hovedområdet omfatter produksjon av bilder og presentasjon av disse. Hovedområdet dreier seg også ulike arkivsystemer og lagring av bilder for å sikre framtidig bruk av bildematerialet.

Hovedområdet omfatter lærebedriftens bedriftskultur, organisering, forretningsidé, markedsområder, kundegrupper og produkter og tjenester som ligger til grunn for bedriftens virksomhet.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I fotograffaget forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig i fotograffaget innebærer å kunne redegjøre for etiske, estetiske og kommunikative problemstillinger og å gi uttrykk for opplevelser knyttet til bilder. Det dreier seg også om å kunne kommentere og vurdere egne og andres bilder ved hjelp av fagterminologi.

Å kunne uttrykke seg skriftlig i fotograffaget innebærer å bruke et variert og presist språk i kvalitetssikring av de forskjellige delene av arbeidsprosessen.

Å kunne lese i fotograffaget innebærer å lese, tolke og forstå skriftlige tekster, bilder og andre visuelle uttrykk av ulik vanskelighetsgrad innen ulike sjangrer i forskjellige medier. Det innebærer å sammenlikne og systematisere informasjon og å analysere og vurdere informasjonen.

Å kunne regne i fotograffaget innebærer å kunne sette opp en kalkyle for drift og produksjon av tjenester og å forstå og kunne bruke prinsippene for utregning av bildeoppløsning og filstørrelser.

Å kunne bruke digitale verktøy i fotograffaget innebærer å kunne framstille bilder ved hjelp av digitale verktøy. Det dreier seg om å kunne bruke slike verktøy til å søke etter og utveksle informasjon, fotografere, bearbeide og ferdigstille digitale filer til ulike formål.

Kompetansemål

Bildekommunikasjon og fotografering

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- motta, planlegge, tilrettelegge og gjennomføre et fotooppdrag og vurdere resultatet
- drøfte oppdragets muligheter og begrensninger med oppdragsgiveren
- bruke og begrunne valg av kamera og kamerautstyr med forskjellige egenskaper til ulike formål
- lyssette motiver for å framheve og forsterke budskapet og drøfte lyssettingen
- bruke og forklare hvitbalanse og forskjellige lyskilders karakter og fargetemperatur
- bruke og begrunne valg av lysfølsomhet ut fra opptaksforholdene
- utføre og forklare lysmåling under ulike forhold, som naturlig og kunstig lys og direkte og indirekte lys
- bruke og forklare effekten av brennvidde, blender og lukker
- komponere og produsere et bilde og forklare komposisjonsprinsippene
- redegjøre for etiske normer og regelverk for fotografering og publisering av bilder
- drøfte gjeldende regelverk for opphavsrett
- tilrettelegge arbeidsforholdene på en ergonomisk måte og forebygge belastningsskader
- arbeide i tråd med gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet

Bildebehandling og produksjonslære

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- bruke og drøfte programvare til bildebehandling
- utføre og forklare kalibrering av datautstyr for stabil bildeproduksjon
- utføre og forklare farge- og kontraststyring og bruk av fargeprofiler mot forskjellige utkjøringsenheter

- bruke og drøfte ulike filformater, oppløsning og komprimering etter bildenes forskjellige anvendelsesområder
- gjøre rede for den historiske utviklingen av fotograffaget

Ferdiggjøring og kvalitetssikring

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- bruke og begrunne valg av utstyr til etterbehandling og ferdigstilling i henhold til oppdrag
- bruke og begrunne valg av materiell for montering og presentasjon av bildeprodukter
- bruke og drøfte lagringssystemer for oppbevaring av fotografisk materiale
- bruke, vedlikeholde og oppbevare produksjonsutstyr

Administrasjon, salg og økonomi

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- gjøre rede for arbeidsoppgaver, rutiner, markedsføring og organisering
- bruke og forklare rutiner for kvalitetssikring
- formidle produktkunnskap til kunden
- utføre oppdrag etter avtale og gjøre rede for faktorer som kan påvirke tidsfristen
- utarbeide budsjett for et oppdrag
- behandle klager og reklamasjoner
- forklare kvalitet sett i sammenheng med rasjonell og lønnsom drift
- bruke og gjøre rede for betalingsrutiner og kredittvurdering

Vurdering

Vg3 fotograffaget

Bestemmelser for sluttvurdering:

Hovedområder	Ordning
Bildekommunikasjon og fotografering	
Bildebehandling og produksjonslære	Alle skal opp til svenneprøven, som normalt skal gjennomføres innenfor en tidsramme på fem virkedager.
Ferdiggjøring og kvalitetssikring	Alle kandidater som ikke har fulgt normalt opplæringsløp, må ha bestått eksamen på Vg3-nivå i lærefaget. Eksamen utarbeides sentralt og sensureres lokalt.
Administrasjon, salg og økonomi	

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.